

TITULUS III. DE COGNATIONE SPIRITUALI. CAP. I.

Inter baptizatum, & levantem filios, & uxorem levantis ante carnaliter cognitam, & suscipientem, & patrem, & matrem suscepti, & similiter de baptizante, spiritualis contrahitur cognatio. h. d. usque ad §. Ex confirmatione. Dominicus.

NEdum a inter baptizatum, & illum b, qui eum suscepit de baptismo, ac inter eundem baptizatum, & suscipientis filios, & uxorem ante susceptionem carnaliter cognitam ab eodem: imo etiam inter suscipientem, patremque baptizati, & matrem cognationem spiritualem in baptismo contrahi jure constat: quæ cognatio & contrahendum matrimonium impedit, & dirimit post contractum. Et eadem, quæ de suscipiente sunt dicta, sunt etiam de baptizante censenda.

Confirmatio frontis inducit spiritalem cognationem, sicut baptisma. h. d. Dominicus. §. 1. Ex confirmatione quoque, seu frontis chrismatione, spiritualis cognatio eisdem modis contrahitur, matrimonia similiter impediens contrahenda, & dirimens post contracta.

CAP. II. Compaternitas per catechismum contracta impedit matrimonium, sed non dirimit. Joan. Andr.

a Vide Conc. Trid. sess. 24. de refor. matr. c. 2. & B. Thom. in qu. additis. ad 3. part. q. 66. per totum. & Theol. lib. 4. sent. dist. 42. b Procedit si ille est Christianus. 30. q. 1. c. 2. de cons. dist. 4. in baptizante. Joan. Andr. in reg. ex eo. inf. de reg. jur.

Idem.

PER a catechismum, qui præcedit baptismum, sacramentorum fundamentum, & januam reliquorum, cognatio spiritualis contrahitur, per quam contrahendum matrimonium impeditur: ut ex prædecessoris nostri Clementis Papæ III. decretali colligitur evidenter: dicendo enim, quod talis res vix contrahendo matrimonio impedimentum afferret, velle videtur quod afferat, nam quod vix fit, fieri tamen dubium non existit. Per illam tamen cognationem matrimonium post eam contractum minime separatur.

CAP. III. Unus tantum intervenire debet in levatione infantis de sacro fonte, vel chrismatione frontis: tamen si plures intervenerint, cognationem contrahunt spiritalem. Et ex aliis sacramentis cognatio non contrahitur. h. d. Dominicus.

Idem.

QUAmvis b non plures c, quam unus vir, vel una mulier accedere debeant ad suscipiendum de baptismo infantem, juxta sacerdotum canonum instituta: si tamen plures accesserint, spiritualis cognatio inde contrahitur, matrimonia contrahenda impediens, & etiam post contracta dissolvens. De confirmatione insuper, quantum ad hoc, idem judicium est habendum. Ex datione vero aliorum sacramentorum cognatio spiritualis nequaquam oritur, quæ matrimonium impediatur vel dissolvatur.

a Vide Theolog. scholasticos. l. 4. sent. dist. 42. & beatus Thom. in quæst. additis ad 3. part. q. 55. art. 2. b Vide Conc. Trid. sess. 24. de refor. matr. c. 2. c Vide l. ad testium §. fin. ff. de testam.

FINIS LIBRI QUARTI.

SEXTI DECRETALIU LIBER QUINTUS.

TITULUS PRIMUS. DE ACCUSATIONIBUS a, INQUISITIONIBUS, ET DENUNCIATIONIBUS. CAP. I.

Ex confessione coram delegato inquirente super certis criminibus deputato facta, punitur confessus, licet dicat se prius diffamatum non fuisse, vel inquisitionis capitula non habuisse. h. d. Dominicus.

POSTquam coram eo, qui contra te super certis criminibus inquisitor fuerat deputatus, eadem crimina fuisse confessus, frustra confessionem tuam (quo minus puniaris ex ea, prout justitia suadebit) eo prætextu impugnare contendis, quod super eisdem criminibus non fueras antea diffamatus: vel quod per eundem inquisitorem capitula, super quibus contra te volebat inquirere, tibi tradita non fuerunt b.

a De materia hujus tit. vide plene per Hostien. in summa, cod. tir.

CAP. II.

VAlet inquisitio facta super veritate criminum, omissa inquisitione infamiae, si reus presens tacuit. h. d. secundum Joan. Andr.

Idem.

SII is, cui contra te commissa fuerat simpliciter inquisitio super certis criminibus faciendâ, processerit

b Vide Perusinum in c. dilecto. de appellat. & Alex. cons. 52. lib. 3. & Fel. in c. 1. de except.

nit te præsentem, nec reclamantem, aut quicquam super hoc excipiente (infamiae inquisitione omissa) ad veritatem eorundem criminum inquirendam: processum hujusmodi ex eo, quod non fuit de infamia a primitus inquisitum, ulterius impugnare nequibus.

TITULUS II. DE HÆRETICIS. CAP. I.

PROpter crimen hæresis Clericum in quibuscunque sacris ordinibus constitutum, solum ejus Episcopus degradare poterit. hoc dicit Dominicus.

Gregorius IX. Rhemen. Archiepiscopo, & suis Suffraganeis. [an. 1236. Roma in Galliam.]

QUoniam Episcoporum numerus ad degradationem Clericorum a canonibus constitutus, non potest de facili b convenire: concedimus, ut Sacrodotem vel alium Clericum in sacris ordinibus constitutum (cum pro hæresi fuerit curiæ seculari relinquendus, aut perpetuo immurandus) convocatis Abbatibus, aliisque Prælatibus, & religiosis personis, ac literatis suæ diocesis, de quibus expedire videbitur, suus solus possit Episcopus degradare.

CAP. II. Excommunicationem incurrit sepeliens scienter hæreticos, vel eorum receptores, defensores, vel fautores, nec absolvitur nisi exhumet eorum corpora, locus vero privatur sepultura. hoc dicit usque ad §. Inhibemus, Dom.

Alexander IV. [an. 1258.]

QUicumque c hæreticos, credentes, receptores, defensores, vel fautores eorum scienter præsumperint d Ecclesiasticæ tradere sepulturæ, usque ad satisfactionem idoneam excommunicationis sententiæ se noverint e subjacere. Nec absolutionis beneficium mereantur f, nisi propriis manibus publice extumulent g, & projiciant h hujusmodi corpora damnatorum. Et locus ille perpetua i careat sepultura.

Excommunicari debent Laici publice, vel occulte disputantes de fide. h. d. Dominicus.

§. 1. Inhibemus quoque, ne cuiquam Laicæ personæ liceat publice, vel privatim de fide catholica disputare. Qui vero contra fecerit, excommunicationis laqueo innodetur.

Non valet promotio hæreticorum, eis credentium, fautorum, receptorum, & defensorum eorum, nec filiorum suorum usque ad secundam generationem ad beneficia Ecclesiastica, vel officia publica. h. d. Dominicus.

§. 2. Hæretici autem, credentes, receptores, defensores, & fautores eorum, ipsorumque filii k usque ad secundam generationem, ad nullum Ecclesiasticum beneficium, seu officium publicum admittantur. Quod si secus actum fuerit, decernimus irritum & inane.

Privati sunt habentes beneficia Ecclesiastica ad preces hæreticorum, & inhabiles efficiuntur ad alia obtinenda, si scienter talia receperunt. h. d. Dom.

§. 3. Ad hæc quoscunque viros Ecclesiasticos, qui ad preces hujusmodi pestilentium personarum, dignitates, personatus, & quæcunque alia Ecclesiastica beneficia sunt adepti, ex nunc privamus taliter acquisitis: volentes, quod tales & habitis careant perpetuo, & si receperunt illa scienter, ad alia vel similia nequaquam in posterum admittantur.

a Et qualiter probari debeat infamia alicujus, vide Romanum cons. 267. & Cardinalem cons. 3. he rest. b Nota hic quod propter difficultatem relaxatur juris solemnitas, ut habes c. super. eod. & l. 1. §. fin. ff. de vent. in poss. mit. Font. c Vide Turrecremata in sum. de Ecclesia l. 4. part. 2. cap. 21. d al. præsumptio. e al. noverit. f al. mereatur. g al. extumulet. h al. projiciat. i al. perpetuo. k vide Gondissalvum tract. de her. q. 22. & repertorium Inquis. verbo filii. l al. receperint.

Nulla est emancipatio filiorum, vel subditorum per hæreticos facta, etiamsi postea vitium detegatur. h. d. Dom.

§. 4. Illorum autem filiorum emancipationem, quorum parentes post emancipationem etiam hujusmodi apparuerit ante ipsam a via veritatis ad hæreticæ superstitionis invium declinasse, nullius volumus esse momenti, velut factam de hominibus sui juris: cum dignum sit, ut propter tanti atrocitatem delicti, filii esse in parentum hæreticorum deficiant potestate.

CAP. III.

FILII vel hæredes penitentium in infirmitate sua hæreticorum consolationem, non admittuntur ad probandum, quod non sanæ mente, vel perdita loquela susceperint, si constat, quod evant sanæ mentis, vel prius suspecti, vel diffamati evant de hæresi: alias admittuntur, scilicet per testes fide dignos, non suspectos. h. d. Dominicus.

Idem inquisitoribus hæreticæ pravitatis. [an. 1258.]

FILII, vel hæredes illorum, qui dum in ægritudinis lecto decumberent, petierunt hæreticos consolatores, ut ab eis per manus impositionem consolationem reciperent secundum pessimam consuetudinem eorundem, sicque viam fuerint universæ carnis ingressi: ad probandum, quod ipsi defuncti consolationem illam, imo verius desolationem non a sanæ mentis effecti susceperint, vel post perditam jam loquelam, cum tamen moris sit [ut dicitur] apud eos, quod nullum taliter consolentur, qui non sit sanæ mentis, & memoriam habeat ordinatam, admitti non debent, si dum vivebant, diffamati erant de hæresi, vel suspecti, aut legitime constituti, quod sanæ mentis existentes hujusmodi hæreticos petierunt. Alioquin admitti poterunt prædicti filii, vel hæredes ad probandum præmissa. Non tamen per uxores, filios, familiares, vel de suis aliquos, sed per testes alios fide dignos, & specialiter fidei zelatores.

Relapsi in hæresim sunt tradendi curiæ seculari, licet poeniteant eos, & ad fidem redeant: non tamen denegantur eis sacramenta poenitentiae, & Eucharistiæ. h. d. Dom.

Idem eisdem.

SUPER eo, b, quod scriptum legitur, Ecclesia nulli claudit gremium redeunti: quodque hi, qui post abjuratorem erroris, vel postquam se proprii antistitis c examinatione purgaverint, si deprehensi fuerint in abjuratam hæresim incidisse, seculari decernuntur judicio sine ulla penitus audientia relinquendi: cum scripturæ hujusmodi videantur sibi invicem adversari, quid tenendum sit, per sedem edoceri Apostolicam postulatis. Nos itaque inquisitioni vestræ de fratrum nostrorum consilio respondemus, quod taliter deprehensis, etiamsi (ut dictum est) sine ulla penitus audientia relinquendi sint judicio seculari: si tamen postmodum poeniteant, & poenitentiae signa in eis apparuerint manifesta, nequaquam sunt humiliter petita sacramenta poenitentiae, ac Eucharistiæ deneganda.

Excommunicati participes, & socii criminis, admittuntur in testes contra hæreticos, si sciunt verissimiliter veritatem deponere. h. d. Dom.

Idem eisdem.

IN fidei favorem concedimus, ut in negotio inquisitionis hæreticæ pravitatis excommunicati, & participes, vel socii criminis ad testimonium admittantur: præsertim in probationum aliarum defectum contra hæreticos, credentes, fautores, receptores, & defensores eorum, si ex verisimilibus conjecturis, & ex numero testimonium, aut personarum (tam deponentium

a Quod ex verbis, & actibus probatur: ut not. in l. si cum dorem. §. fin. autem. ff. sol. mar. c. hoc habet. 46. dist. & c. legitimus. 93. dist. b Vide Zanch. tract. de her. c. 16.

tium, quam eorum, contra quos deponitur) qualitate, ac aliis circumstantiis sic testificantes falsa non dicere presumantur.

CAP. VI.

Ordinarii, vel eorum delegati, & inquisitores sine poena excommunicationis facere habent executionem iustitiae contra haereticos, per habentes jurisdictionem secularem in loco: licet excommunicati sint, vel de facto tantum illam jurisdictionem possideant. h. d. Dominic.

Idem eisdem.

Præsidentes a regimini alicujus regni, provinciae, sive loci, licet excommunicati, vel de facto tantum, & non de jure jurisdictionem habentes, ac eorum officiales ad requisitionem ordinariorum, vel delegatorum ipsorum, aut inquisitorum haereticæ pravitatis, non valentium sine moræ dispendio, vel negotii periculo recursum habere ad superiores, qui legitime in locis ipsis possint iustitiam exequi, possunt & debent contra haereticos, credentes, fautores, receptatores, & defensores eorum iustitiam, & suum officium exercere. Nec requirentes hujusmodi excommunicatos, propter hoc sententiam excommunicationis incurrun. Non tamen præsentibus prælatis, vel officialibus eorum propterea in aliis casibus intelligatur concessum aliquod, vel permillum.

CAP. VII.

Excommunicatus propter contumaciam non respondendi super haeresi, de qua erat suspectus, post annum damnatur ut haereticus. h. d. Dominic.

Idem eisdem.

Cum b contumacia (in causa præsertim fidei) suspicioni præsumptionem adiciat vehementem: si suspectus de haeresi revocatus a vobis, ut de fide respondeat, excommunicationis vinculo (pro eo quod parere subterfugit, aut contumaciter se absentat) per vos fuerit innodatus, quam si e per annum animo sustineat pertinaci, extunc velut haereticus condemnatur.

CAP. VIII.

Abjurans in iudicio haeresim propter vehementem praesumptionem, si iterato labitur (licet non fuisset probatum plene) relapsus dicitur: secus si levis erat praesumptio. h. d. usque ad §. Eum vero. Dominic.

Idem eisdem.

Accusatus de haeresi, vel suspectus, contra quem de hoc crimine magna & vehemens suspicio orta erat, si haeresim in iudicio abjuravit, & postea committit in ipsa, censei debet quadam juris fictione relapsus: licet ante abjuracionem suam haeresis crimen plene probatum non fuerit contra ipsum. Si autem levis, & modica suspicio illa fuerit d, quantum ex hoc sit gravius puniendus, non tamen debet in haeresim relapsorum poena puniri.

Culpabilis in uno articulo haeresis, generaliter postea abjurando relapsus dicitur, si committit etiam in alium articulum separatim. h. d. Dom.

§. 1. Eum vero, qui in una haeresis specie, vel secta commisit, aut in uno fidei articulo, seu Ecclesiae sacramento erravit, & postmodum haeresim simpliciter, vel generaliter abjuravit, si extunc in aliam etiam haeresis speciem sive sectam, aut alio articulo, seu sacramento committat, volumus ut relapsus in haeresim iudicari.

Qui post abjuracionem haeresis, de qua convictus fuerat, vel postea convincitur, factis, vel verbo haereticis communicat in rebus hic prohibitis, relapsus dicitur. h. d. Dom.

§. 2. Ille quoque, de cujus lapsu in haeresim ante abju-

a Vide gl. fm. in c. 1. de offic. vicarii hoc eod. lib. & Gandissalvum tract. de her. q. 19. b de intellectu vide Albertinum tract. de agnosc. assert. q. 30. n. 73. c Dicitio, si, deest in antiquioribus codicibus etiam impressis, & series orationis indicat abesse oportere. d al. fuit.

rationem constiterat, vel nunc constat, si post illam haereticos acceptet a, deducat, visitet, sive associet, aut dona, vel munera eis donet, vel mittat, seu favorem eis impendat, qui excusari non possit etiam sine adoratione: (ut verbis vestris utamur) merito debet iudicari relapsus, cum illum ex approbata b a se prius erroris consequentia non sit dubium id fecisse.

Testis in causa haeresis falsum deponens, licet perjurus sit, probat dicendo contrarium: dum tamen ex indicii constat dictum non corruptionem, sed veritatem continere. h. d.

§. 3. Licet vero perjury a testimonio, etiam post poenitentiam, repellatur, si tamen ii, qui coram inquisitoribus iurantes, tam de se, quam de aliis super facto haeresis dicere veritatem, eam celando dejerent, & postmodum velint corrigere dictum suum, contra se ac alios suos complices deponendo: cum crimen hujusmodi sit exceptum, si ex manifestis indicii apparuerit, tales non animi levitate, aut odii fomite, seu corruptione pecuniæ, sed zelo fidei orthodoxæ dictum suum velle corrigere, ac modo (quæ prius tacerant) revelare in favorem fidei, nisi aliud obstitat, stari debet tam contra se, quam contra reliquos attestacionibus eorumdem.

Inquisitores super haeresi deputati, non se intromittant de divinationibus, vel sortilegiis non sapientibus haeresim manifestam. h. d. Dom.

§. 4. Sane cum c negotium fidei (quod summe privilegium existit) per occupationes alias non debeat impediri: peñtis inquisitores haereticæ a sede Apostolica deputati de divinationibus, aut sortilegiis (nisi haeresim saperent manifeste) intromittere se non debent, nec punire talia exercentes, sed eos relinquere suis iudiciis puniendos.

Inquisitores haeresis de quaestionibus usurarum se intromittere non possunt. h. d.

§. 5. De quaestionibus præterea usurarum motis etiam contra illos, quibus restitutionem usurarum in poenitentia pro haeresi crimine injunxerunt, ac illi se & sua ad hoc faciendum in iudicio Ecclesiae obligarunt, intromittere se non possunt: ne per causas hujusmodi offendiculum negotio fidei præparetur.

Inquisitores possunt compellere hæredes fautorum haereticorum (qui tamen haereticici non erant) ad implendum poenitentiam injunctam in bonis temporalibus: secus si mortui sint, antequam fuerit poenitentia injuncta. h. d. Dom.

§. 6. Si vero d pro iis, quæ in haeresi, receptando vel defendendo haereticos, seu eis favendo, non tamen existens haereticus, quis commiserit, sub obligatione bonorum suorum inquisitoribus se adstrinxit ad recipiendam ab eis poenitentiam & complendam, & ea licet injuncta, non tamen peracta decessit: si per hujusmodi poenitentiam onus impositum fuerit proficiens ad salutem, in bonis ejus temporalibus exequendum, ad complementum ipsius per inquisitores cogi debent hæredes, vel alii, ad quos cum suo onere bona hujusmodi devenerunt. Porro si propter hujusmodi haereticorum receptionem, defensionem, seu favorem, quis ad faciendam poenitentiam, quam inquisitores ipsi injungere vellent, bona sua obligaverit eisdem, & antequam ei poenitentia injungeretur, decesserit: ejus hæredibus non est satisfactio pro extincto jam crimine injungenda.

Post mortem haeretici declarari potest eum haeticum fuisse, ad finem confiscandi. Dom.

§. 7. In eo vero casu, quo hæredes ad successionem non debent ob haeresim sui auctoris admitti, non obstantem, quod auctore ipso vivente hoc non fuerit (interveniente ipsius morte) per sententiam declaratum, ad e confisca-

a al. receper. b al. approbati. c Vide Zanchinum tract. de heret. c. 22. d In vetustiorib. cod. ita: si vero in his, &c. e al. ad occupationem.

confiscationem bonorum post mortem ejusdem nihilominus procedatur.

Clerici instruunt testes, ne inquisitores veritatem investigate, puniri possunt per eos: & Religiosi gravius puniuntur. hoc dicit Dominicus.

§. 8. Sacerdotes insuper & alii Clerici, qui negotium inquisitionis intruendo citatos haereticos, vel eorum credentes de celanda veritate, vel dicenda falsitate, seu eos indebite liberando inventi fuerint impedire (cum non sit dubium eos a ipsa facere in favorem haereticæ pravitatis) per inquisitores a talibus compesci possunt, & poena debita castigari, tam per captione personarum, quam alias, prout culpa exegerit delinquentis. Religiosi etiam sunt immutationis poena, vel alia gravius puniendi, quam seculares, si inventi fuerint in haeresi, vel consimilibus deliquisse.

CAP. IX.

Non valent statuta, per qua inquisitoris haeresis officium impeditur, vel retardatur.

Urbanus IV. (an. 1263.)

Statutum b civitatis, castri, villæ, vel alterius loci, per quod negotium inquisitionis haereticæ pravitatis directe vel indirecte, ne in eo libere procedi valeat, contigerit impediri, vel quomodolibet retardari, nullius existere firmitatis: ipsiusque civitatis, vel loci Dominum, Potestatem, Capitaneum, Consules, vel Rectores, per quem vel quos eadem civitas, seu locus regitur, quocunque nomine censeantur, ad statutum hujusmodi loci Diocæsano, vel ejus Vicario, aut inquisitori, seu inquisitoribus labis præfata, sine moræ dispendio exhibendum: & si tale inventum fuerit, revocandum omnino, vel saltem eatenus moderandum, quod per illud inquisitionis processus non impediatur, vel aliquatenus retardentur, per censuram Ecclesiasticam decernimus compellendos.

CAP. X.

Officium inquisitoris haeresis morte concedentis non expirat: etiam quoad negotia prius non coepta vel exorta. h. d.

Clemens IV. Inquisitoribus haereticæ pravitatis.

(an. 1267.)

NE c aliqui dubitationem sollicitam excitantes in dubium revocent, an officium inquisitionis haereticæ pravitatis sollicitudini vestræ intra certos limites ab Apostolica sede commissum expiret per mortem Romani Pontificis, qui commisit: Præsenti declaramus edicto, ipsum officium non solum quoad negotia vivente mandatore incepta, immo etiam quoad integra & non coepta, & quod plus est, quantum ad ea, quæ tunc nequaquam emerferant, in favorem fidei post committentis obitum perdurare.

CAP. XI.

Informat inquisitores ad Deum, us ejus timorem hominum metui anteponant, in procedendo simul, vel separatim contra haereticos & suos fautores: & etiam in eos absolvendo cum vere redierint.

Idem eisdem.

UT d officium inquisitionis contra haereticos in provincia, in qua vobis idem officium est commissum auctoritate Apostolica, possitis efficacius adimplere, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus ubique

a al. ita: ipsos ea facere, &c. b Concordat rescriptum Innocent. IV. incip. ad extirpanda. c. ceterum teneatur: & aliud rescriptum Alex. IV. incip. implacida relatio: que habentur impressa in bullario literarum Apostolicarum pro officio sanctissime inquisit. c. Vid. Dec. in cap. causam matrimonii. extr. de offic. deleg. & Avelatanum tract. de heret. notabili q. Concordat rescriptum Urbani IV. incip. ex omnibus, unde hoc capitulum accipit lucem: habetur impressum in bullario literarum Apostolicarum pro officio sanctissime inquisitionis.

in præfata provincia simul, vel separatim aut singulariter (prout negotii utilitas suadebit) contra haereticos, credentes, receptatores, fautores & defensores eorum, necnon contra infamatos de haeresi, vel suspectos, juxta sanctiones canonicas (hominum metu divino a timori postposito) procedatis. Si vero aliquis ex prædictis haereticæ labe primitus abjurata, redire voluerit ad Ecclesie unitatem: ei juxta formam Ecclesie absolutionis beneficium impendatis, & injungatis eidem quod injungi talibus consuevit: proviso solerter, ne simulata conversione redeant fraudulentem, & vos (imo seiplos) fallentes, sub agni specie lupum gerant.

Instruit inquisitores in modo examinationis testium, & in personis, qua restificata scribere debeant. h. d.

§. 1. Verum, quia in tam gravi crimine cum multa oportet cautela procedi (ut in reos sine ullo proferatur errore duræ ac dignæ severitas ultionis) volumus & mandamus, ut in examinatione testium, quos recipi super crimine prædicto, ipsumque contingentibus oportuerit, adhibeatis duas religioas & discretas personas: in quarum præsentia per publicam (si commode potestis habere) personam, aut per duos viros idoneos, fideliter eorundem depositions testium conscribantur. Ad conscribendas b quoque hujusmodi depositions testium, & ad faciendum omnia, quæ in commissio vobis officio ad scribendi, seu tabellionis officium pertinent, teneri districte præcipimus, cum per vos fuerint requisiti, omnes & singulos vestri ordinis fratres, qui dum essent in seculo, tabellionatus officium habuisse aut exercuisse noscuntur: & illos etiam, quibus idem tabellionatus officium ratione præfati negotii fidei fuit Apostolica sede commissum, & in posterum committeretur: concedentes hujusmodi fratribus, necnon & aliis Religiosis quibuslibet, qui similiter dum essent in seculo, tabellionatus officium habuerunt c & exercuerunt, quibusvis etiam Clericis secularibus officium ipsum habentibus (etiam si iidem fratres Religiosi, & Clerici sint in sacris ordinibus constituti) exercendi libere officium ipsum quoad præmissa, non obstante statuto aliquo contrario canonis vel ordinis, quocunque vallato munimine, potestatem.

Instruit inquisitores circa personas, per quas impedi potest, vel differri inquisitionis negotium. h. d.

§. 2. Compescendi præterea monitione præmissa per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita, prædicatores, quæstuarios d (ubi contigerit pro inquisitionis, seu fidei negotio congregationem fieri, vel alias eidem negotio, quomodolibet ex hoc impedimentum aliquod afferri) a prædicationis officio, quod ad ipsos nullatenus pertinet (quorum interest tantum charitativa subditi suppliciter petere, ac indulgentiam si forte habent, exponere) liberam vobis & singulis vestrum concedimus, auctoritate præsentium, facultatem. Denique, ut circa præmissa plene vobis & singulis vestrum coercitionis, expedita, & inviolabilis adsit auctoritas, volumus, ut ea omnia viriliter exequamini (si opus fuerit) invocato auxilio brachii secularis, contradicentes per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Non obstantibus aliquibus privilegiis, vel indulgentiis quibuscunque personis cujusvis conditionis, dignitatis vel gradus, religionis vel ordinis, comitatibus e, vel universitatibus civitatum & locorum specialiter, vel generaliter sub quacunque verbo-

a In plerisque codic. mendose legitur ita, divinoque timore postposito. b Vide rescr. Alexand. IV. incip. ne commissio: rescriptum Pii IV. incip. pastoralis officii cura: habentur impressa inter literas Apostolicas pro officio sanctissime inquisitionis. c alias ita: habuerint & exercuerint. d Prædicatores quæstuarios omnino sustulit Concil. Trident. sess. 5. de reform. c. 2. §. ult. & sess. 21. de reform. c. 9. e In manusr. legitur, communitatibus.

verborum expressione, vel forma a memorata sede concessis, vel imposterum concedendis, cum ex hujusmodi, vel aliis privilegiis, vel indulgentiis nullum vobis in tanta pietatis negotio velimus obstaculum interponi, & constitutione de duabus diætris edita in concilio generali. Statuimus insuper, ut Potestas, Capitaneus, seu Rector, vel Consules, seu quivis alii, qui civitati præfunt, vel loco alteri ad præfens, aut præerunt a in futurum, ad requisitionem Diæcesanorum, vel Vicariorum suorum, seu Inquisitorum hæreticæ pravitatis, jurent præcise attendere in violabiliter, & b observare, ac facere a suis subditis observari toto tempore sui regiminis, in terris suæ jurisdictioni, regiminive subiectis, constitutiones contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorum, ipsorumque filios, & nepotes a sede Apostolica promulgatas, ac etiam approbatas, quas, qui jurare noluerit & servare, ut infamis, & tanquam hæreticorum fautor, ac de fide suspectus, officio, & honore sui regiminis spoliatur: nec ulterius Potestas, Capitaneus, Consul, vel Rector habeatur in aliquo, aut de cætero in e aliquam dignitatem, vel officium publicum ulterius assumatur: & que ut Potestas, Ballivus, Consul, vel Rector fecerit, nullam obtineant firmitatem.

CAP. XII.

Comprehendit ista decret. plura utilia pro expediendo officio inquisitorum: dat enim eis potestatem committendi citationes, & sententiarum denunciations: dat potestatem vocandi peritos, Clerum, & populum, ut eis assistant: dat potestatem procedendi contra illos, qui de sua in aliam provinciam se transfulerunt: dat potestatem repetendi libros, & processus, commutandi, & mitigandi pœnas, privandi & privatos nuntiandi officis, & honoribus hæreticos, fautores, & defensores eorum: ita tamen quod hoc fiat de Diæcesanorum, vel in eorum absentia Vicariorum suorum consilio: nisi iidem scienter talibus beneficiis contulissent. h. d. Joan. Andr.

Bonifacius VIII. Inquisitoribus hæreticæ pravitatis. (an. 1298.) Ut d commissi vobis officii debitum utilius, & uberius exequamini, sanctæ memoriæ Innocentii, Alexandri, & Clementis prædecessorum nostrorum vestigiis inherentes, vobis, & vestrum singulis committendi citationes, & denunciations sententiarum, quas in quolibet hæreticos, credentes, receptatores, defensores, & fautores eorum tuleritis: advocandi quoque prout expedierit, peritos quoslibet, ut vobis assistant, & in hujusmodi ferendis sententiis præbeant consilium opportunum, ac eis, quod super his vobis humiliter pareant, in virtute obedientiæ injungendi: convocandi etiam Clerum, & populum civitatum, castorum, aliorumque locorum [prout dicto negotio fidei videritis expedire.] Et contra illos, quos in provincia, in qua vobis inquisitionis officium est commissum, hæresis crimen constiterit commississe [licet ad alias partes se transferendos duxerint] procedendi: necnon faciendi a quibuslibet assignari vobis libros, seu quaternos, & alia scripta, in quibus inquisitiones factæ, ac processus per quoscunque auctoritate sedis Apostolicæ, vel Legatorum ejus habitus contra hæreticos continentur: & illorum, qui vestris mandatis obedientes humiliter stant propter hæresim in carcere, vel muro reclusi, pœnam una cum Prælati, quorum jurisdictioni subsunt, mitigandi, vel mutandi, cum videritis expedire: privandi præterea, vel privatos nuntiandi dignitatibus, ac aliis beneficiis Ecclesiasticis de diæcesanorum, vel eis absentibus Vicariorum suorum consilio, & officiis publicis, ac honoribus quibuscunque, eosdem hæ-

reticos, credentes, receptatores, & defensores ipsorum, eorumque filios, & nepotes, plenam concedimus facultatem. Sunt autem Diæcesani in privando tales, vel nuntiando privatos beneficiis, & hujusmodi requirendi: nisi forte constaret legitime, quod iidem scienter hujusmodi personis eadem beneficia contulissent: tunc enim eos in his requirendos non esse censemus, sed potius a suo Jure puniendos.

CAP. XIII.

Christiani ad Judæismum transeuntes, & redeuntes hæretici reputantur. h. d. secundum Zen.

Idem.

Contra Christianos, qui ad ritum transferunt, vel redeunt Judæorum [etiam si hujusmodi redeuntes, dum erant infantes, aut mortis metu, non tamen absolute, aut præcise coacti, baptizati fuerint] erit a tanquam contra hæreticos, si fuerint de hoc confessi, aut per Christianos, seu Judæos convicti: & sicut contra fautores, receptatores, & defensores hæreticorum, sic contra fautores, receptatores, & defensores talium est b procedendum.

CAP. XIV.

Non confiscantur dotes uxorum innocentium propter hæresim maritorum. h. d. secundum Zen.

Idem.

Decrevit c felicis recordationis Innoc. Papa IV. quod propter hæresim maritorum uxorum catholicarum dotes non debeant confiscari. Quod intelligendum fore censemus, nisi forte mulieres ipsæ cum viris matrimonia contraxissent, quos hæreticos tunc sciebant.

CAP. XV.

Filii hæreticorum usque ad secundam lineam paternam ad primam vero matrem, sunt inhabiles ad beneficium Ecclesiasticum, vel officium seculare, si patres ante mortem Ecclesiæ reincorporati non fuerint. h. d. secundum Dom.

Idem.

Statutum felicis recordationis Innocentii, & Alexandri præd. nost. ne videlicet hæretici, credentes, acceptatores, defensores, & fautores eorum, ipsorumque filii usque ad secundam generationem ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, seu publicum officium admittantur, quod si secus actum fuerit, sit irritum, & inane: primum, & secundum gradum per paternam lineam comprehendere declaramus: per maternam vero ad primum duntaxat volumus hoc extendi. Hoc sane de filiis, & nepotibus hæreticorum, credentium, & aliorum hujusmodi, qui tales esse, vel tales etiam decessisse probantur, intelligendum esse videtur: non autem illorum, quos emendatos esse constiterit, & reincorporatos Ecclesiæ unitati, & pro culpa hujusmodi ad mandatum Ecclesiæ poenitentiam recepisse, quam ipsi vel jam perfecerunt, vel humiliter prosecutioni ejus insunt, vel parati fuerint ad recipendam eandem.

CAP. XVI.

Inquisitor Papæ super hæresi, sine speciali mandato non inquirat contra Episcopum, sed si eum culpabilem sciverit, nuntiabit Papæ. h. Joan. Andr.

Idem.

Inquisitores d hæreticæ pravitatis ab Apostolica sede, seu alio, vel aliis quibuslibet deputati de hujusmodi crimine inquirere contra Episcopos nequeant, aut ejus prætextu procedere contra eos: nisi in literis commissionis Apostolicæ, quod hoc possint, contineatur expresse. Si tamen inquisitores ipsi Episcopos, vel alios superiores Prælatos sciverint, vel invenerint circa crimina hære-

a al. deest b Verbum, est, deest in in manuscr. c Vid. Zanchin. tract. de hæres. cap. 26. d Vid. Conc. Trident. sess. 24. de reform. cap. 5. e repertorium Inquisitorum, verbo, Episcopus.

a al. præferunt. b al. ita: & servare. c al. ad aliquam. d Vid. rescriptum Urban. IV. incip. licet ex omnibus. s. ut ergo extra impressum inter literas Apostolicas pro officio sanctissimæ Inquisitionis.

hæresicos commississe, aut eos de hoc diffamatos existere, vel suspectos, id tenebuntur sedi Apostolicæ nuntiare.

CAP. XVII.

Non derogatur ordinariis super processu hæreticorum, licet Papa generaliter alteri deleget. Et super eodem facto Episcopus, & inquisitor possunt procedere communiter vel divisim, vel proferre sententiam, in qua si discordant, debent Papæ referre. Et Episcopi qualitercunque procedant, debent servare modum inquisitoribus impositum. h. d. Dominic.

Idem.

Per hoc, quod negotium hæreticæ pravitatis alicui vel aliquibus ab Apostolica sede generaliter in aliqua provincia, civitate, vel diocesi delegatur, diocesanis Episcopis, quin & ipsi auctoritate ordinariæ, vel delegata (si habent) in eodem procedere valeant, nolumus derogari. Verum, ut dictum inquisitionis negotium efficacius, melius, utiliusque procedat, concedimus, quod per Episcopos ipsos, & per inquisitores de facto eodem inquiri valeat communiter, vel divisim: & si divisim processerint, teneantur sibi invicem communicare processus, ut per hoc possit melius veritas inveniri: & nisi hoc casu inquisitores in sententiæ prolatione Diocesanis, vel contra dixerint deferendam, per utroque simul sententia proferatur: in qua ferenda, si non convenerint, per utroque negotium sufficienter instructum ad sedem Apost. remittatur b. Sive autem ordinariæ, sive delegatæ Episcopi potestate procedant, illum in procedendo modum observent, quem inquisitores possunt & debent per jura communia, vel per speciales constitutiones, seu ordinationes sedis Apostolicæ observare.

CAP. XVIII.

Episcopis, & inquisitoribus hæresis non resistant, sed omnino pareant domini temporales, & de eo crimine non cognoscant: alias, prout dicitur hic, puniuntur. h. d. secundum Zen.

Idem.

Ut inquisitionis negotium contra hæreticam pravitatem, ad Dei gloriam, & augmentum fidei nostris temporibus prosperetur, leges & quædam per Federicum olim Romanorum Imperatorem, tunc in devotione Romanæ persistentem Ecclesiæ, promulgatas, quatenus Dei, & Ecclesiæ sanctæ suæ honorem promovent, & hæreticorum exterminium consequuntur, & statutis canonicis non obstantibus, approbantes & observari volentes: universos seculi potestates, & dominos temporales, ac provinciarum, terrarum, civitatum, aliorumque locorum Rectores, quibuscunque dignitatibus, vel officiis, aut nominibus censeantur, requirimus & moneamus, ut sicut reputari cupiunt, & haberi fideles, ita pro defensione fidei diocesanis Episcopis & inquisitoribus hæreticæ pravitatis, a sede Apostolica deputatis, aut in posterum deputandis, pareant, & intendant hæreticorum, credentium, fautorum, receptatorum, & defensorum ipsorum investigatione, captione, ac custodia diligenti, cum ab eis fuerint requisiti: & ut præfatas personas pestiferas in potestatem, seu carcerem Episcoporum, aut inquisitorum districtorum, vel ad locum, de quo ipsi, vel aliqui ex eis mandaverint, intra eorundem dominorum potestatem, vel Rectorem districtum ducant, vel duci faciant sine mora: ubi per viros catholicos a præfatis Episcopis, seu inquisitoribus, vel eorum aliquo deputatos sub arcta, & diligenti custodia teneantur, donec eorum negotium per Ecclesiæ judicium terminetur. Utque de hæresi a diocessano Episcopo, vel inquisitore, seu inquisitoribus condemnato, præfati potestates, domini temporales, sive rectores, vel eorum officia-

a Declaratur hoc cap. per extrav. Bened. incip. ex pod. habetur tit. de hæres. b Vid. Zanchin. tract. de hæres. c. 15. e repertorium Inquis. verbo Episcopus. s. quando Episcopus. c Vid. Barr. in l. Avelius. s. idem quest. ff. de li. leg. l. in casus. ff. de Procur. Innoc. c. cum venerabilis de except. Font.

les, seu nuntii sibi relictos statim recipiant indilate animadversione debita puniendos: non obstantibus appellationibus, seu proclamationibus prædictorum nequitia filiorum: cum tam secundum ordinationem prædecessorum nostrorum, quam secundum legem imperialem, appellationis & proclamationis beneficium expresse sit hæreticis, & credentibus, ac eorum receptatoribus, fautoribus, & defensoribus interdictum. Prohibemus quoque districtius potestatibus, dominis temporalibus, & Rectoribus, eorundem officialibus prædictis, ne ipsi de hoc crimine (cum mere sit Ecclesiasticum) quoquo modo cognoscant, vel judicent, sive capros pro eodem crimine ab sive dictorum Episcoporum, sive Inquisitorum, aut saltem alterius eorundem licentia, vel mandato a carcere liberent, aut executionem sibi pro hujusmodi crimine a diocessano vel inquisitoribus, seu inquisitore injunctam, prompte [prout ad suum spectat officium] facere seu adimplere detrectent: vel alias diocellanorum, aut inquisitorum judicium, sententiam, seu processum, directe, vel indirecte impedire præsumant. Si quis vero de prædictis potestatibus, dominis temporalibus, Rectoribus, vel eorum officialibus, seu Ballivis, contra prædicta fecerit, aut præfatis fidei negotio sæpessatis diocessano Episcopo, vel inquisitoribus incumbenti se opponere forte præsumpserit, vel ipsum aliquatenus impedire, necnon & quicquid in prædictis dederit auxilium, consilium, vel favorem, excommunicationis se noverit mucrone percussurum: quam si per annum animo sustinuerit pertinaci, extunc velut hæreticus condemnatur.

CAP. XIX.

Bona hæreticorum ipso jure sunt confiscata: quod probatur triplici argumento legali. Sed apprehensio bonorum fieri non debet per dominum secularem, nisi prius pronunciatum fuerit super crimine per Judicem Ecclesiasticum, qui hoc possit. Joan. Andr.

Idem.

Cum secundum leges civiles, nefarias, naturæ contrarias, incestas nuptias contrahentes, eo ipso suarum dominium rerum perdant: & mulier humanam legem transgrediens, & (præsertim parentibus suis non consentientibus) raptoris a nuptias eligens, bona omnia, quæ per legem sibi obveniant a rapto, ac aliis confortibus raptus, ipso jure amittat, certoque casu deferantur in fiscum: ac etiam illicitas species transvehens, aut rerum veterum professionem b omittens eorundem specierum, & rerum proprietate hoc ipso privetur, & fisco rerum, & specierum dictarum proprietatibus acquiratur: bona hæreticorum [qui gravius, horribilius, ac detestabilius, quam prædicti delinquant] ipso jure de fratrum nostrorum consilio decernimus confiscata. Confiscationis tamen hujusmodi executio, vel bonorum ipsorum occupatio fieri non debet per principes, aut alios dominos temporales (juxta Gregorij Papæ prædecessoris nostri declarationem) antequam per Episcopum loci, vel aliam personam Ecclesiasticam, quæ super hoc habeat potestatem, sententia super eodem crimine fuerit promulgata.

CAP. XX.

In causa hæresis proceditur simpliciter, & de plano, & districtum & accusatorum non publicantur, si periculum timeatur. h. d. secundum Zen.

Idem.

Statuta quædam felicis recordationis Innocentii, Alexandri, & Clementis prædecessorum nostrorum, quibusdam declaratis, & additis, recensentes: concedimus, quod in inquisitionis hæreticæ pravitatis negotio

a Vide Concil. Trident. sess. 24. de refor. matrim. c. 6. b alit. professionem.